

Liturgický prehľad

Deň	Pamiatka	Miesto	Čas	Úmysel
Pondelok 27.03	Naša prepodobná matka Matróna zo Solúna	Sekčov	18:00	* Hanka
Utorok 28.03	Náši prepodobní otcovia Hilarión Nový a Štefan Divotvorca	Sekčov Kaplanka	18:00 15:30	*František, Anna + Mária
Streda 29.03	Náš prepodobný otec Marek, aretútsky biskup a Cyril, diakon Liturgia vopred posv. darov	Sekčov	07:00 17:15	+ Štefan, Štefan, Mária + Ján, Mikuláš
Štvrtok 30.03	Veľký kajúci kánon Andreja Krétskeho Nás prepodobný otec Ján, autor spisu Rebrík Eucharistická pobožnosť	Sekčov	18:00	*Ján s rod.
Piatok 31.03	Náš prepodobný otec Hypatios, gangrianský biskup Liturgia vopred posv. darov	Sekčov	18:00	+ Jozef
Sobota 01.04	5. pôstna - Akatistová Naša prepodobná matka Mária Egyptská	Sekčov	18:00	+ Adam
Nedeľa 02.04	5. pôstna nedeľa Naša prepodobná matka Mária Egyptská Náš prepodobný otec Titus Divotvorca Liturgia sv. Bazila Veľkého	Sekčov Baňa	08:00 C 10:00 10:00	Úmysel darcu * Marta, Juraj s rod.
Pondelok 03.04	Náš prepodobný otec a vyznávač Nikita, igumen Médiklovho kláštora	Sekčov	18:00	* Emil, Iveta s rod.
Utorok 04.04	Náši prepodobní otcovia Jozef Hymnograf a Juraj z Maley	Sekčov Kaplanka	18:00 15:30	+ Anna
Streda 05.04	Svätí mučeníci Teodul, Agatopod a spoločníci Liturgia vopred posv. darov	Sekčov	07:00 17:15	+ Anna
Štvrtok 06.04	Odchod do večnosti nášho otca sv. Metoda, učiteľa Slovanov Nás otec svätý Eutychios, konštantínopolský arcibiskup Eucharistická pobožnosť	Sekčov	18:00	+ Ján
Piatok 07.04	Zakončenie svätej Štyridsiatnice Nás prepodobný otec Juraj, mytilénsky biskup Liturgia vopred posv. darov	Sekčov	18:00	+ Anna
Sobota 08.04	Vzkriesenie spravodlivého Lazára Svätí apoštoli Herodión, Agabus, Rúfus, Asynkrit, Flegont a Hermés	Sekčov	18:00	+ Ondrej
Nedeľa 09.03	Kvetná nedeľa Svätý mučeník Euppsychios myrovanie	Sekčov Baňa	08:00 10:00 10:00	* Alena

Vydáva Gréckokatolícky Farský úrad Prešov-Sekčov
ul. Martina Benku 7, 080 01 Prešov
email: presov.sekčov@grkatpo.sk
www.fara.sk/grkat_sekčov tel.: 051/7725 540

Dobrovoľný príspevok: 2 Sk
Vydané pre vnútornú potrebu farnosti
Neprešlo jazykovou úpravou

† Farský list

Číslo 5, 26.marca 2006

Gréckokatolícka farnosť Prešov-Sekčov

„...ak neochabneme, budeme v pravom čase žatí.“ (Gal 6, 9b)

Pomaly a isto vstupujeme do zaväšenia sv. štyridsiatnice. Predsa však to nie je čas, v ktorom by sme mali nejakým spôsobom „zotrvať“ na dosiahnutom stupni očisťovania a približovania sa k Bohu. Máme pred sebou ešte veľa príležitostí, ktoré nám majú pomôcť ďalej prehľbovať začaté úsilie o dokonalosť kresťanského života. Predstavíme Vám aspoň tie najvýznamnejšie, ktoré bezprostredne upútajú pozornosť.

Štvrtá nedeľa Veľkého pôstu

V štvrtú nedeľu Veľkého pôstu si pripomíname pamiatku sv. Jána Klimaka. Po veľkej poklone krížu, Cirkev nám náučne pripomína tohoto svätého, ktorý napísal asketický spis Lestvica (Rebrík), v ktorom predstavil 30 stupňov duchovného výstupu od nedokonalosti k dokonalosti.

Štvrtok piateho týždňa Veľkého pôstu - kajúci kánon sv. Andreja Krétskeho

Autorom tohto skvostu byzantskej hymnografie je sv. Andrej Krétsky. O jeho živote vieme veľmi málo. Narodil sa r. 650 v Damasku veľmi zámožným rodičom. Do siedmeho roku života bol úplne nemý. Keď však po prvý raz prijal sv. eucharistiú, Boh mu zázračne otvoril ústa a on začal oslavovať svojho Spasiteľa. Už ako štrnásťročný vstúpil do kláštora sv. Sávu v Jeruzaleme. Svätosťou života uptal na seba pozornosť vtedajšieho predstaveného jeruzalemskej cirkvi Teodora, ktorého neskoršie ako arcidiakon zastupoval na VI. Všeobecnom cirkevnom sneme v Konštantinopole /r. 680/. Hlbokým poznaním Sv. písma a teologickými vedomosťami zaujal otcov snemu a po čase bol pozvaný do Carihradu, kde bol pri chráme sv. Sofie ustanovený za ochrancu sirôt. Za cisára Justiniana II. r. 690 sa stal biskupom na Kréte v Gortine. Tu sa venoval písaniu bohoslužobných piesní. Keď Saraceni obliehali mesto Drumeos, Boh ho na jeho modlitby ochránil. Okolo r. 713 sa vydal na cestu do Carihradu. Cestou však ochorel a predpovedal, že Krétu už viac neuvidí. Zomrel r. 720 uprostred modlitieb na ostrove Eriso.

Význam a cieľ Veľkého kánona je v tom, že nám ukazuje hriech a ním samým nás vedie k pokániu. Predstavuje nám hriech nie vymedzením a vypočítaním, ale hlbokým nazeraním biblickej histórie, ktorá je skutočné históriou hriechu, pokánia a odpustenia. Toto nazeranie nás vedie do úplnej inej duchovnosti. Pozýva nás prijať nové chápanie človeka, jeho života, cieľov a duchovných motivácií. Kánon v nás buduje to duchovné precítenie pokoja, uprostred ktorého sa pokánie stáva znovu možným.

Preto, aby sme mohli s úžitkom počúvať Veľký kánon, je potrebné poznať Sv. písmo a mať schopnosť osvojovať si význam biblických obrazov. Ak dnes niektorí považujú toto dielo za smutné a neoslovujúce náš život, tak len preto, že sa ich viera neživí z prameňa Sv. písma, ktoré pre Otcov cirkvi bolo zvlášť prameňom viery. Musíme sa znovu naučiť prijať svet taký, aký nám ho odkrýva Sv. písmo. Musíme sa naučiť žiť v tomto biblickom svete a nieť lepší spôsob ako sa to naučiť než cez byzantské bohoslužobné texty, ktoré nám nepodávajú len biblické učenie, ale tiež odkrývajú biblický obraz života. To je dôvod, prečo sa pútna cesta začína návratom k počiatočnému bodu, k stvoreniu sveta, prvému hriechu, vykúpeniu... K svetu, v ktorom všetko rozpráva o Bohu, všetko odráža jeho slávu. Tam, kde všetko, čo sa uskutočňuje, všetky udalosti sú nerozlučne späté s Bohom. Tam, kde človek nachádza opravdivé zmeny vo svojom živote a nájde ich sa kajá.

Sobota piateho týždňa Veľkého pôstu - Akatistová sobota

Služba tejto soboty nesie pomenovanie „Pochvala Presvätej Bohorodičky“, pretože v tento deň spievame oslavný hymnus k Presvätej Bohorodičke, na pamiatku trojitého oslobodenia Konštantínopolu od napadnutia nepriateľov na jej zastúpenie.

Úcta k Bohorodičke je na východe veľmi rozšírená a hlboká. Svedčí o tom aj veľké množstvo sviatkov, veľká úcta jej ikon a nespočítateľné množstvo liturgických textov, ktorými východní kresťania vyjadrujú svoj

vrelý vzťah k Božej matke. Medzi všetkými mariánskymi hymnami svojou veľkoleposťou a krásou vyniká najmä akatist.

Akatist (nesedalen), je spev, počas ktorého sa nemá sedieť, ale stáť. Ide o nový bohoslužobný poetický žáner - kondák, ktorý predstavuje viacstrofový hymnus obsahujúci zvyčajne 18 až 30 strof - ikosov, rovnakých počtom a rytmikou.

Ako sme si už vyššie pripomenuli, vznik tejto bohoslužby, podnietil trojitý zázračný zásah Bohorodičky pri záchrane Konštantinopolu. Prvý raz to bolo v roku 626, keď na mesto z východu zaútočili Peržania a zo západu Skíti. Vtedy patriarcha Sergej konal procesiu okolo hradieb Konštantinopolu s ikonou Presvätej Bohorodičky (Hodigitria) a jej rúchom. Keď potom patriarcha omočil rúcho v mori, nastala veľká búrka, ktorá potopila nepriateľské lode. Keď obyvatelia videli tento mocný zásah Božej matky, z vďaky za víťazstvo nad presilou, jej celú noc po stojačky spievali oslavné piesne. Svojou pomocou pri záchrane mesta prispela Bohorodička ešte dva razy v rokoch 674 a 717.

Autora akatistu k Presvätej Bohorodičke presne nepoznáme. V rukopisoch sa môžeme dočítať rôzne mená, ktorým sa autorstvo pripisuje: patriarcha Sergej, diakon chrámu sv. Sofie Gregor Pisida, sv. patriarcha German. Vyskytujú sa tu aj meno sv. Romana Sladkopevca. Pôvodne bol akatist zahrnutý do bohoslužobných textov sviatku Zvestovania Pána, o čom svedčí jeho obsah a niektoré staré predpisy. Sviatok Zvestovania Pána sa zvyčajne prenášal na nedeľu a akatist sa slúžil v sobotu, čím sa stal akýmsi predsviatkom Zvestovania. Potom, keď už bolo možné sláviť sviatok Zvestovania Pána v ľubovoľný deň Veľkého pôstu, preniesol sa akatist na sobotu v piatom týždni Veľkého pôstu. Totiž tento deň sa už od dávna oslavovala pamiatka záchran Konštantinopolu. 25. marec sa neskoršie stal definitívnym pre slávenie sviatku Zvestovania Pána. A po 9. storočí dostal aj akatist svoje stále miesto a stal sa základom pre nový žáner v byzantskej hymnografii.

Aj táto bohoslužba vhodne rezonuje z myšlienkami pôstu. Prosíme Tú, ktorá je najmocnejšia, aby aj náš chrámila pred neviditeľným nepriateľom našej spásy.

Piata nedeľa Veľkého pôstu

Bohoslužba tejto nedele Veľkého pôstu je zasvätená spomienke sv. Márie Egypťskej. Cirkev v úmysle povzbudiť veriacich na pokánie predkladá život tejto svätice, ktorý je obrazom nekonečného božieho milosrdenstva a hriešnikom dáva potešenie, poukazujúc na to, že je možné vrátiť sa na cestu spásy aj z veľkého hriešneho odlúčenia sa od Boha.

Sv. Mária Egypťská ako dvanásťročná ušla z rodičovského domu do Alexandrie a tu žila hýrivým a nečistým životom. Nik ju nemohol odvrátiť z cesty záhuby a pokušiteľov. Posedemnástich rokoch takéhoto života sa vybrala na púť do Jeruzalema. Tam nemohla vojsť do chrámu, lebo ju zdržala neviditeľná sila. Keď si uvedomila svoj padlý stav, oľutovala hriechy, odsúdila ich a potom sa vyspovedala. Prijala eucharistiu a z Jeruzalema odišla do Jordánskej púšte, kde v pokámi, v modlitbe, v pôste akopustovníčka oplakávala svoj predošlý život. Takto žila 48 rokov. A kajúcimi skutkami si zaslúžila veľkú božiu milosť. Tu ju stretol ctihodný mních sv. Zosimus. Mária mu vyrozprávala svoj život a poprosila ho, aby o rok znovu prišiel a doniesol jej sväté prijímanie. Tak sa aj stalo a keď Zosimus o rok znova prišiel našiel ju mátku a pochoval ju (r. 522 ?).

Tento príbeh nám ukazuje príklad liečby kajúcnosťou a cestu, ktorá vedie znova k bezhrišnému životu. Jej pamiatku oslavujeme 1. apríla, na 5. štvrtok počas kánonu sv. Andreja Krétskeho i v túto piatu nedeľu Veľkého pôstu.

Kondák svätej: „Najprv plná najrôznejších zhýralostí, teraz skrze pokánie stávaš sa Kristovou nevestou. Nastalovala si anjelský život a démonov si zničila zbraňou kríža. Preto si sa stala nevestou Kráľovstva preslávná Mária.“

Piatok šiesteho týždňa Veľkého pôstu

V tento deň končí sa sv. Štyridsiatnica, končí sa štyridsať dní Veľkého pôstu. V tento deň spievame: „Zavášili sme pre dušu užitočnú Štyridsiatnicu a chceme vidieť svätý týždeň tvojich strastí, ľudomilný.“

Spracoval o. Martin

Prečo zapalujeme sviečky pred ikonami?

Určite si každý všimol vonkajšie zmeny, ktoré sa v našom obrade uskutočňujú v posledných rokoch. Nie každý z nás ich prijíma s nadšením. Možno preto, lebo im nie celkom rozumieme. Aj náš chrám postupne prispôbujeme požiadavkám byzantskej tradície: úpravy vo svätyni, svietnik na prestole, tetrapod, príprava na stavbu ikonostasu.

Kto častejšie chodí do katedrály, určite si všimol obetný svietnik, do ktorého prichádzajú veriaci vkladajú zapálené sviečky. Prečo to robia? Čo to znamená?

Prečo chodíme do chrámu? Určite nie len z povinnosti, chceme tým vyjadriť našu vieru, našu lásku a vzťah k Pánu Bohu. Pretože sme len obmedzení ľudia, nie je možné úplne to vyjadriť slovami, preto používame symboly.

Symboly pri príchode do chrámu veľmi dobre opisuje článok z internetu (grkat.info.sk):

Potom, ako vstúpime do chrámu a tri razy sa pokloníme, ideme kúpiť sviece a uctiť si ikony. Ak sú v chráme svietniky, kde môžu veriaci zapáliť obetné sviece, spravidla sa aj priamo v chráme sviece predávajú (nenosia sa nikdy z domu). Zvyčajne sa predávajú v zradu v chráme za výrazne nadhodnotenú cenu, kúpa takejto sviece je našim darom pre chrám a je formou obety. Táto obeta má však byť iba akousi predstaviteľkou všetkých našich obiet Bohu, ktoré konáme v celom našom živote. Svietniky bývajú umiestnené väčšinou vpredu pri analogoch (stolikoch) s ikonami, môžu byť však aj na inom mieste. Pristúpime najprv k ikone (väčšinou najprv k ikone nášho Spasiteľa), hlboko sa pokloníme a prežehnáme a pobožkáme ikonu na znak našej lásky ku Kristovi (resp. inému svätému zobrazenému na ikone). Takisto sa často poklona opakuje tri razy. Potom zapálime sviecu a vložíme ju do svietnika. Takto postupujeme aj pri ďalších ikonách a svietnikoch. Pri zapalovaní sviece je možné v modlitbe spomenúť niekoho meno, za koho prinášame túto malú obetu. Svieca môže zhorieť celá, čo predstavuje náš život - aj my máme celý svoj život bezo zvyšku darovať Bohu. Jej plameň symbolizuje tiež žiarivé svetlo našich dobrých skutkov, ktorými sme oslávili Boha. Pôvod tohto zvyku, ktorý je spoločný všetkým kresťanom (aj latinského obradu), treba hľadať azda ešte vjeruzalemskom chráme, kde každý žid pri príchode mal priniesť nejakú, hoci aj drobnú obetu.

Teda pri vstupe do chrámu vstupujeme do vnútornej modlitebnej jednoty s Pánom, jeho Prečistou Matkou a svätými, čo vyjadrujeme aj zapalovaním sviec pred ich ikonami.

Pri zapalovaní sviečok snažme sa uvedomiť si, že :viera ja naše svetlo. Svetlo sviečky nás upozorňuje na svetlo, ktorým Kristus osvecuje naše duše.

Svetlo sviečky nás upozorňuje na svetlosť charakteru svätého, pred ikonou ktorého zapalujeme sviečku. Svätí sa nazývajú aj synovia svetla.

konáme skutok kajúcnosti za naše temné skutky, myšlienky a žiadosti, a aby nás pozvalo na svetlú cestu anjelskej svetlosti: „Nech tak svietí vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach.“ (Mt 5, 16)

je to naša malá obeta Bohu, ktorý sa sám obetoval za nás. Jeden maličký znak (symbol) veľkej milosti a našej svetlej lásky k Tomu, od koho si v modlitbách vyprosujeme život, zdravie, spásu avšetko to, čo nám môže dať len bezhraničná nebeská láska.

je to výstraha zlým silám, ktoré nás niekedy pokúšajú aj pri modlitbe a vzdialujú nás od nášho Stvoriteľa. Lebo zlé sily majú rady tmú a vyhýbajú sa každému svetlu, ktoré je určené Bohu a Jeho svätým učeníkom.

1. je znakom nášho „samoprehorenia“, Ako sa zmenšuje sviečka, tak aj my sa musíme umenšovať a Kristus v nás musí vzrastať

2. ako sa sviečka nezapáli bez našich rúk, tak aj naše vnútorné svetlo sa nezapáli bez svätého ohňa Božej milosti („blahodatí“).

Spracoval C.D.

Program pôstnej obnovy farnosti Prešov – Sekčov 30.03.-02.04.2006

30.03. štvrtok	Začiatok duchovnej obnovy Sv. liturgia s pôstnou kázňou	18:00
31.03. piatok	Sv. liturgia s pôstnou kázňou Pôstne stretnutie s manželmi	18:00
01.04. sobota	Stretnutie s deťmi a mládežou Akatist Sv. liturgia s eucharistickou pobožnosťou a modlitbami za uzdravenie	10:00 17:00 18:00
02.04. nedeľa	Záver pôstnej obnovy Zbierka pre potreby kláštora	C 08:00 10:00